

ODBOR VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČAZV
ODBOR PEDOLOGIE ČAZV
ČESKÝ VÝBOR ICID
ČESKÁ PEDOLOGICKÁ SPOLEČNOST

Informační listy

ICID·CID

Červen 2010, (ročník XVI.)
Vydává VÚMOP, v.v.i.
P r a h a 5 – Z b r a s l a v

O b s a h

	strana
Úvodem – Voda a půda společně v ohrožení	2
Rok 2010 – Mezinárodní rok biodiverzity (<i>prof. Dr. Ing. Bořivoj Šarapatka, CSc.</i>)	3
Vzdělávání v oblasti regenerace krajiny (<i>Ing. Martin Brtnický</i>)	4
Půda z pohledu Komise OSN pro udržitelný rozvoj (<i>Ing. Radmila Grmelová, CSc.</i>)	5
Ve službách archeologie (<i>Ing. Jan Hladký</i>)	7
O půdním typu, který vlastně zachránil třeboňské rybníkářství (<i>doc. Ing. Zdeněk Vašků, CSc.</i>)	8
Z jednání Předsednictva ČAZV	10
Předběžný kalendář odborných akcí na rok 2010	23
Pedologické aktuality	23
Konference Pedometrics 2011 v České republice (<i>Prof. L. Borůvka</i>)	24
Aforismy (<i>Ivan Fontana</i>)	3. str. obálky

Úvodem – Voda a půda společně v ohrožení

Voda a půda jsou obecně považovány za tak samozřejmý a disponibilní základ života, že při jejich dalším zanedbávání budou brzy jejich výskyt a vzájemné vazby limitujícími faktory.

K prohlubujícím se extrémům meteorologických i celého souboru geofyzikálních podmínek zatím lidstvo spíše přispívá, než se jim brání a výskyt tragických katastrof narůstá. Lze jistě uvést celou řadu akcí, konferencí, organizací a snah další hrozby i z negativní činnosti člověka v tomto směru vysledovat a apelovat na jejich odvrácení v globálním i místním měřítku. Není jistě náhodou, že je letošek pojmenován Mezinárodním rokem biodiverzity. I v tomto případě půjde o plné pochopení oběhu vody, v němž má půda klíčovou úlohu (jinak by se život mohl vrátit zpět do moře).

Není naším úmyslem rozvádět takovéto úvahy v obecné rovině, spíše jde o zásadní podnět. Podařilo se nám ve skromných podmínkách, ale přece jen ne náhodně spojit zájem vodohospodářů a půdoznalců v paletě jejich užších specializací. Je tedy na nás přicházet s naléhavými aktuálními řešeními problémů respektive projektů, týkajících se např.:

- *dílčích povodí Labe, Odry, Moravy (koryta, břehy, hráze, suché poldry, lužní lesy, suťové svahy, svážná území ...)*
- *„negativních prognóz“ (meteorologických, hydrologických, půdních)*
- *chráněných půdních oblastí ...*
- *renomovaných rozvojových koncepcí (obcí, dílčích území, státu)*

Nebude třeba shromažďovat a vyhodnocovat zcela nové údaje a záměry. V mnoha případech bude možno využít i starších souborných prací, jako např. komplexní pozemkové úpravy, metody protierozní ochrany a částečně i údaje ze SVP, KPP.

Velkorysé příklady projektů i realizací dřívějších i současných v boji proti daleko většímu ohrožení vodou poskytuje např. Holandsko (grandiózní bariery, rozšíření koryt řek, úpravy zatopením ohrožených oblastí ...).

I s ohledem na to, že veškerá voda i bohužel i nejcennější část půdy při všech povodňových haváriích je odváděna do sousedních států, bude oprávněné žádat o pomoc v rámci EU.

Zcela markantním jevem posledních let je i velmi častá evidence až půl metru „bláta“ na návsi obce po přívalové srážce, které se tam nedostalo při vyběžení vodoteče, nýbrž jen smyvem z výše položených polí při přívalových srážkách.

Nastíněné úvahy a podněty nejsou návodem na konkrétní řešení, nýbrž výzvou k diskusi a následnému intenzivnímu prosazování už neodkladných řešení. To se týká bytostně již naší odborné obce a našich výzkumnýchází. Samozřejmě probíhání konečně účinných protipovodňových a půdoochranných opatření je

velmi náročné. I všechna existující koncepční a legislativní opatření bude třeba zřejmě dopracovat respektive přitvrdit. Dopady hrozících dalších havárií přesahují možnost řešení v pouhém rámci rezortu. Za zásadní je však třeba považovat vizi, že i značné očekávané náklady na ochranná opatření lze odhadnout za zlomek částky, které by bylo třeba na likvidaci jinak neodvratitelných, stále nebezpečnějších a častěji se opakujících následků havárií.

redakční rada

Rok 2010 – Mezinárodní rok biodiverzity

Letošní rok byl vyhlášen Organizací spojených národů rokem biodiverzity. OSN se tímto způsobem snaží upozornit na úbytek biologických druhů a ničení ekosystémů. Nejedná se pouze o druhy rostlin a živočichů, ale je nutné si uvědomit, že biodiverzita má širší rozměr a zahrnuje několik úrovní – od úrovně genové až po ekosystémovou.

Ačkoli již v roce 1992 spatřila světlo světa na konferenci v Rio de Janeiro Úmluva o biologické rozmanitosti, kterou doposud podepsalo skoro 200 zemí, je podle sdělení Evropské komise (Eurobarometr) informovanost Evropanů o biodiverzitě slabá. ČR vyšla z hodnocení ještě hůře, než je průměr EU, kde o biologické rozmanitosti neslyšelo 48 % dotázaných. Mírně potěšitelné je, že v posledních 4 letech výrazně narostl počet lidí, kteří znají význam slova biologická rozmanitost.

V České republice stejně jako v dalších zemích EU byla přijata řada zákonných norem na ochranu přírody a životního prostředí. Vznikla soustava NATURA 2000 jako síť území chránící vzácné a ohrožené druhy rostlin a živočichů. Plocha chráněných území tak tvoří zhruba 10 % rozlohy státu. I přes tyto aktivity není celosvětově situace v druhové a biotopové ochraně nikterak růžová. Těžko se čtou údaje z Červeného seznamu IUCN, který eviduje asi 17 tisíc druhů ohrožených vyhynutím. Světový fond na ochranu přírody WWF navíc upozorňuje na to, že globální změna klimatu může v nadcházejících desetiletích znamenat pro řadu rostlinných a živočišných druhů zhoršení jejich životních podmínek. Nemusíme ale do našich úvah přidávat klimatickou změnu jako další faktor. Podíváme-li se na výzkum WWF v posledních cca 40 letech, pak se počet suchozemských druhů živočichů snížil zhruba o čtvrtinu. Obdobné závěry jsou i u živočichů mořských a sladkovodních.

Musíme si uvědomit i my, pedologové, že půda není mrtvým materiálem, ale oživenou vrstvou zemské kůry, ve které armáda organismů zajišťuje řadu velmi důležitých procesů, na nichž je závislá nejen zemědělská produkce, ale i život na této planetě. Ve školách učíme, kolik kterých skupin organismů v půdě máme. Učebnicově uváděná biomasa kolem 10 tun na hektar do hloubky 20 – 30 cm nemusí být ale pravdou při jejím špatném využívání.

Ochrana druhové pestrosti nemá jen ekologický rozměr, ale i etický, a z posledního příkladu je zřejmé, že i produkční. Pro hlubší uvědomění si těchto

důležitých faktů a souvislostí jsou důležité informace. Toho jsou si vědomy i odborné orgány a organizace České republiky, a proto se náš stát zapojil do této významné mezinárodní akce k ochraně biodiverzity. Klade si přitom za cíl pomocí řady akcí dostat základní informace popisující problém i možná nápravná opatření do veřejného povědomí. ČR vstoupila do kampaně pod heslem Mezinárodní rok biodiverzity – pro pestrou přírodu, pro budoucnost. My, kteří pracujeme v krajinném prostoru na zemědělské půdě, si musíme stále jasněji uvědomovat, že rozhodujeme o živých organismech. Nejsou to zdaleka pouze organismy s hospodářským významem, ale i množství planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů v takzvané funkční biodiverzitě, která je pro fungování vlastního agroekosystému nezbytná. Jsme rovněž těmi, kteří obhospodařují více než polovinu rozlohy státu, a v každém případě bychom přitom měli myslet na budoucnost.

Bořivoj Šarapatka

Vzdělávání v oblasti regenerace krajiny

Projekt **Vzdělávání a týmová spolupráce v oblastech regenerace krajiny intenzivně narušené lidskou činností - CZ.1.07/2.3.00/09.0090** - je součástí operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost** a je financován Evropským sociálním fondem. Projekt bude řešen v letech 2010-2012 na Mendelově univerzitě v Brně.

Proč se chceme věnovat právě problematice regenerace krajiny?

Člověk ovlivňuje a mění krajinu odnepaměti. Zasahuje do jejích jednotlivých složek, využívá je, mění a někdy svou činností i poškozuje. S postupem času a vývojem technologií se stává tento zásah do krajiny stále intenzivnějším. Hospodářský a průmyslový pokrok, ale také pokrok ve vědě a výzkumu, díky nimž roste naše životní úroveň, nesou s sebou často negativní a někdy i nevratné změny v prostředí krajiny. Pokrok a vývoj zastavit nemůžeme, nelze však ani odepřít odpovědnost za někdy až katastrofické následky lidské činnosti v krajinném prostoru. Snaha o nápravu škod člověkem způsobených a snaha o zachování či ještě lépe zlepšení kvality životního prostředí pro následující generace, dodává problematice regenerace krajiny na významu v mnoha oborech včetně ekologie, biologie, urbanismu a stavitelství, průmyslu a zemědělství, ale také ekonomie, sociologie a mnoha dalších.

Co je cílem projektu?

Hlavním cílem a náplní projektu je nabídnout další vzdělávání v oblasti regenerace krajiny. Chtěli bychom vytvořit komplexní síť informací týkajících se dané problematiky a také umožnit spolupráci mezi studenty, pedagogy, vědeckými a vývojovými pracovníky a dalšími odborníky, kteří se, z hlediska různých oborů, zabývají problematikou regenerace krajiny a s ní provázanými tématy. Jedná se například o způsoby a intenzitu poškození krajiny, její devastaci a degradaci, vliv lidské činnosti na krajinu a její biologické, ekologické, sociální a ekonomické struktury. Jednou z významných součástí projektu je také řešení problémů jako jsou změny funkce krajiny, její opětovné využití, regenerace, rekultivace a ekologická stabilizace.

Jakou formou bude projekt probíhat?

Součástí projektu jsou přednášky a terénní exkurze na odborných kurzech, seminářích, konferencích a workshopech a také volitelný předmět na MZLU v Brně. K přednáškám bychom chtěli pozvat přední odborníky (domácí i zahraniční) zabývající se aktuálními problémy v oblasti regenerace krajiny a možnostmi jejich řešení. Všechny složky projektu mají za cíl vzdělávat a rozšiřovat teoretické vědomosti, které doplní názorné příklady z praxe a práce v terénu. Jednotlivé příspěvky budou publikovány na webových stránkách a ve sbornících z konferencí, ve skriptech a v monografii, která vznikne v třetím roce řešení projektu.

Pro koho je projekt určen?

Projekt je určen pracovníkům vysokých škol, vědeckým, výzkumným a vývojovým pracovníkům, studentům vysokých škol a dalším zájemcům o vědecko-výzkumnou práci zejména z řad žáků, studentů a pedagogických pracovníků základních, středních a vyšších odborných škol. Účast na aktivitách projektu je hrazena z Evropského sociálního fondu. Účastníkům, kteří mají místo studia či výkonu práce na území hlavního města Prahy, není možné účast hradit.

Za tým projektu

Ing. Martin Brtnický - koordinátor

www.regeneracekrajiny.cz

Půda z pohledu Komise OSN pro udržitelný rozvoj

Komise OSN pro udržitelný rozvoj (United Nations Commission on Sustainable Development, CSD) vznikla v prosinci 1992 za účelem zajištění efektivního plnění závěrů přijatých na Konferenci o životním prostředí a rozvoji, která se konala v Rio de Janeiro v červnu 1992. CSD pracuje ve dvouletých cyklech, přičemž každý cyklus je věnován vybraným tématům. První rok (hodnotící) každého cyklu je vždy věnován analýze a hodnocení dosaženého pokroku ve vybraných tématech. Druhý rok (politický) je věnován politickému procesu pro stejná témata a vyjednávání příslušných rozhodnutí na zasedání CSD.

17. zasedání Komise OSN pro udržitelný rozvoj (CSD-17) se uskutečnilo v sídle Organizace spojených národů v New Yorku ve dnech 4. – 15. května 2009.

Jeho cílem bylo přijmout politická rozhodnutí k urychlení implementace cílů udržitelného rozvoje v oblastech **půda, zemědělství, rozvoj venkova, sucho, desertifikace, Afrika a v průřezových tématech** (udržitelná spotřeba a výroba, nástroje implementace, atd.).

Jednání se soustředilo na hledání východisek ze současné ekonomické a finanční krize s důrazem na důležitost úlohy udržitelného zemědělství, na zabezpečení produkce potravin a přístupu k nim s ohledem na současný stav ekosystémů, které trpí zvláště degradací půd a nedostatkem vodních zdrojů.

Hlavním úkolem delegace České republiky, jako v té době předsedající země Rady EU, bylo koordinovat společnou pozici EU a vést jménem EU vyjednávání o politických rozhodnutích CSD-17 při vědomí toho, že se musí zabránit vyhrocení konfliktu mezi hospodářsky vyspělými státy – „blokem, kde krize vznikla“ a rozvojovými státy – „oběťmi krize“ a najít všeobecně přijatelný kompromis, který by napomohl posunout vpřed implementaci cílů udržitelného rozvoje.

Vedoucím delegace ČR, a tedy i EU, byl ministr zemědělství Jakub Šebesta, členy delegace byli zástupci Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zahraničních věcí.

Po velice složitých vyjednáváních byla na závěr zasedání přijata politická rozhodnutí CSD-17. Za nejdůležitější z hlediska půdy je možné z pohledu EU a ČR pokládat následující:

- **Zamezení degradace půdy ve všech jejích formách v celosvětovém kontextu je považováno za jeden ze základních předpokladů vymýcení hladu a chudoby.**
- **Nezbytnost trvalého zabezpečení transparentního, bezpečného a administrativně ošetřeného přístupu k půdě a s ním souvisejících vlastnických práv pro všechny společenské skupiny i jednotlivce je jednoznačně považována za základní předpoklad udržitelného managementu půdy.**
- **Byl vyjádřen jasný souhlas s nutností přijetí účinných adaptačních opatření v plánování a managementu půdy, krajiny, jakož i zemědělství, které by reagovaly na negativní dopady změny klimatu.**

Vzhledem k zaměření zasedání Komise OSN pro udržitelný rozvoj na vzájemně propojený soubor zemědělských, environmentálních a rozvojových témat byla předložena informace o průběhu a závěrech CSD-17 na následujících nejbližších zasedáních Rady ministrů EU pro všeobecné záležitosti a zahraniční vztahy, dále Rady ministrů zemědělství EU, a také Rady ministrů životního prostředí EU. V rámci ČR zprávu o závěrech CSD-17 projednala Rada vlády pro udržitelný rozvoj dne 23. června 2009. Následně by měly být výsledky jednání CSD-17 průběžně reflektovány v legislativních opatřeních s řešenou problematikou související.

Radmila Grmelová

Odkazy: <http://www.un.org/esa/dsd/csd>

Ve službách archeologie

Dnes již nikoho nepřekvapí, že na archeologickém výzkumu se podílí odborníci rozličných profesí. Součástí badatelských týmů jsou kromě samotných archeologů i botanici, geologové, zoologové, antropologové, etnografové, geografové a celá řada dalších specialistů. V posledních letech nastává stále větší poptávka i po znalostech půdozalců. Zatímco v České republice teprve dochází k prvním kontaktům mezi pedologií a archeologií, v zemích západně od našich hranic je tato spolupráce již plně rozvinuta. V těchto zemích je součinnost uvedených disciplín již natolik propracována, že můžeme hovořit o nové disciplíně označované jako archeopedologie. Tento termín poprvé použil C. C. Nikiforoff v roce 1943 v článku *Introduction to Paleopedology* publikovaném v *American Journal of Science*. Autor článku navrhoval, aby věda, která se věnuje výzkumu půd pod pohřebními mohylami a na místech s výskytem archeologických nálezů, nebyla označována jako paleopedologie, ale archeopedologie.

Co je teoretickým základem archeopedologie, z čeho tedy tato disciplína vychází? Základní premisou je, že každá lidská aktivita ovlivní půdu. Tedy v důsledku lidské činnosti dojde ke změnám v chemickém složení i ke změnám fyzikálních parametrů půdy. Tyto změny mohou být vyvolány úmyslnou aktivitou. Mezi takové procesy řadíme například odběr živin z půdy prostřednictvím sklizně zemědělských plodin a jejich následné vrácení zpět do půdního prostředí prostřednictvím hnojení. Dále člověk působí a nadále působí na chemické složení půdy nevědomky. Děje se tak prostřednictvím odpadů životních procesů lidí i chovaných zvířat, rozkládáním těl, odpadem z potravy či řemeslných výrob.

Užitečnost archeopedologie spočívá v možnosti rozlišit podle zvýšeného množství určitých chemických prvků v půdě areály určitých činností. Například Ba, P a Mn jsou indikátory areálů, kde se zpracovával organický materiál. Hg a Pb oproti tomu identifikují řemeslné areály. Výhodou chemických prvků je, že se vyskytují po celé ploše. Na rozdíl od artefaktů, které se vyskytují spíše ve shlucích a často vůbec. Dále je možné pomocí těchto metod interpretovat nálezovou situaci v hrobech. Na základě množství fosforu je totiž možné určit, zdali v hrobě bylo tělo, které bylo odstraněno, nebo se jedná o prázdný hrob. Možné je také identifikovat potraviny uložené v nádobách u zemřelého a tím velmi pomoci archeologům a etnografům objasnit pohřební rituál. Možností využití archeopedologie je zcela určitě mnohem více. Myslím si však, že tento stručný přehled stačí k základní informaci o této disciplíně a je možné, že čtenáři budou mít příležitost, v budoucnu přečíst si na těchto stránkách další podrobnosti.

Závěrem snad již jen v krátkosti malou poznámku. O užitečnosti pedologie v archeologickém výzkumu nemůže být pochyb a svědčí o tom zájem archeologů. Nicméně zatímco v zahraničí již existuje celá řada vědeckých pracovišť

zabývající se touto problematikou, v České republice dosud žádné neexistuje. Snad tedy první pracoviště věnující se archeopedologii vznikne při MZLU v Brně.

Jan Hladký

O půdním typu, který vlastně zachránil třeboňské rybníkářství

Na počátku sedmdesátých let minulého století jsem se, při svém studijním pobytu v tehdejší Sovětském Svazu, seznámil s umbrisoly (z lat. umbra – stín, temnota). Zde totiž krátce před tím jednu skupinu těchto zajímavých půd popsal věhlasný půdoznalec, paleogeograf a geomorfolog Innokentij Petrovič Gerasimov (tehdy v souladu s tamním pedologickým národním názvoslovím jako - děrnovyje potěčno-gumusnyje počvy). Po návratu se mi ale stalo téměř noční můrou, že jsem tyto půdy (za kterými jsem vlastně cestoval několik tisíc km), při terénních šetřeních pro svoji kandidátskou disertační práci shledával téměř na každém kroku v blízkosti svého rodiště – v Třeboňské pánvi.

V průběhu druhé poloviny 18. století se začal z Anglie, z tehdejší hospodářsky nejvyspělejší země světa, šířit nový převratný zemědělský systém - střídavé hospodaření. Tak již v roce 1781 byl pro veškerá schwarzenberská panství vydán cirkulář, který obsahoval hlavní zásady nového vzdělávání polí tak, aby bylo docíleno úplného vyřazení, do té doby v rotaci honů nezbytného, úhoru. Postupné vymaňování „z *područí tisíciletých úhorových soustav hospodaření*“ mělo za následek nejenom zvyšování čistých výnosů z hospodářství, a to o 200 až 240 %, ale zákonitě se rovněž projevovalo pronikavými změnami celé krajinné struktury. Tak v našich nejurodnějších oblastech (např. na jižní Moravě, v Polabí a na Pardubicku) došlo, mimo jiné, k masovému rušení zde existujících početných rybníků.

Zatímco podle josefínského katastru bylo v roce 1788 v Čechách 76 816 ha rybníků, tak stabilní katastr z roku 1840 vykazuje již pouhých 35 414 ha rybníčních ploch. To si již i milčický rychtář František Jan Vavák ve svých Pamětech postěžoval: „...ryby k Štědrému dni byly jsou v drahotě, nebť jich tak na mále skrz rybníků setí...“.

Převádění rybníků na zemědělskou půdu se nevyhnulo ani Třeboňsku. V roce 1826 byl na Třeboňsko povolán zemědělský odborník zvučného jména, regent všech statků arcivévodky Karla, rytíř Antonín Wittmann z Denglasu. Přirozeně ho hned na počátku jeho hospodářské mise zlákaly ony slibně černé půdy Třeboňska. Z jeho popudu došlo záhy k rušení řady rybníků, místo nichž docházelo ke zřizování poplužních dvorů s hospodářskými budovami. Postiženy byly např. rybníky Potěšil (75 ha), Klec (69 ha), Skutek (19 ha), Naděje (74 ha), Vdovec (36 ha) a další.

Lze ale jenom podtrhnout, že **třeboňské rybníky v této všeobecné vlně zpolňování zachránily právě méně příznivé bonitní vlastnosti zde se vyskytujícího půdního typu umbrizem a umbrických subtypů půd**. Nejenom že z těchto důvodů snahy o další rozšiřování zemědělské půdy na úkor rybníčních nádrží na Třeboňsku posléze ustaly, ale docházelo i obnovování rybníků dříve zrušených.

Pro představitele půd typu **umbrizem** jsou na Třeboňsku charakteristické především tmavě šedé až černé, kyselé, sorpčně nenasycené humusové horizonty, o mocnosti od 0,4 m do 0,9 m. Vzhledově se tyto půdy nápadně podobají některým půdám referenční třídy černosoly, především černicím. Od nich se ale výrazně odlišují svými málo příznivými pedochemickými vlastnostmi a nízkou přirozenou úrodností. Právě tyto podstatné bonitní rozdíly umbrizemí sehrály v historii rybníků na Třeboňsku velice podstatnou dějinnou úlohu.

Zastoupení hlavních subtypů umbrizemí, podle mých dosavadních provedených šetření u nás, podává přehledně následující tabulka.

UZ – Umbrizem: hlavní subtypy umbrizemí

m – modální	q – glejová	d – dystrická	a – arenická
l – luvická	g – oglejená		y – psefitická
n – melanická	w –hydroeluviovaná		p – pelická
f – fluvická	o – hipická		s – rankerová
k – kambická	gq – amfiglejová		
rl- reliktní	sg - stagnoglejová		

m – modální (ze středně těžkých substrátů, jako jsou H-hlíny, rH – prachové hlíny a R – prach)

l – luvická (při výrazné pedogenní diferenciaci Ah (Ad, Am, Ad, Az), při vzniku Bth

n – melanická (při existenci melanického horizontu)

f – fluvická (ze starých aluviálních sedimentů s fluvickými znaky, se zbytky zvrstvení)

k – kambická (s výskytem horizontů Bm do hloubky 0,6 m)

rl – reliktní (umbrizemi s výrazně změněným vodním režimem odvodněním)

q – glejová (výraznější reduktomorfní znaky (4 stupeň hydromorfismu, to je že šedá matrice absolutně převládá a je možné zastoupení nekonkrečních akumulací Fe a Mn, to je rezivých skvrn a rourkovitých novotvaru) nastupují níže nežli 0,6 m)

g – oglejená (existence redoximorfních znaků 3. stupně hydromorfismu v půdním profilu v hloubce 0,5 až 0,8 m, které do hloubky vykazují klesající tendenci)

w – hydroeluviovaný (s výskytem hydrogenního vyběleného horizontu bez nodulárních novotvarů Ew)

- o – histická** (s rašelinným horizontem T nebo zrašeliněným – anmoorovým horizontem At o mocnosti 0,1 až 0,5 m)
- gq – amfiglejová** (s existencí redoximorfních znaků 3. stupně hydromorfismu v půdním profilu do hloubky 0,6 m, vykazujících do hloubky klesající tendenci a hlouběji s výskytem výrazných reduktomorfních znaků podmíněných výskytem hladiny podzemní vody, nastupujících níže)
- sg – stagnoglejová** (s výskytem šedého glejového horizontu do hloubky přesahující 0,5 m, který vykazuje do hloubky pokles stupňů hydromorfismu)
- d – dystrická** (s $V_M < 30 \%$ u zemědělských půd a $V < 20 \%$ u lesních půd v hloubce 0,3 až 0,6 m)
- a – arenická** (v hloubce do 0,6 se výskyt zrnitosti 1, to jsou lehké zeminy – písky a hlinité písky)
- y – psefitická** (v hloubce do 0,6 se vyskytují nezpevněné psefitické substráty, se zrnitosti pohybující se nad 2,0 mm, hlavně štěrkopísky)
- p – pelická** (do hloubky půdního profilu 0,6 nastupuje zrnitost 4, těžké zeminy – písčité jílovité hlíny, jílovité hlíny a prachovité jílovité hlíny)
- s – rankerová** (ze silně skeletovitých substrátů, s obsahem štěrku a kamene nad 50 obj. %).

Zdeněk Vašků

Z jednání Předsednictva ČAZV

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 10. 11. 2009 v Národním zemědělském muzeu v Praze 7

Hosté: Ing. Václav Bašek – ředitel ÚZEI
 Mgr. Přemysl Reibl – generální ředitel NZM
 Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda Kontrolního výboru ČAZV
 Prof. Ing. Zdeněk Věžník, DrSc. – VÚVeL, v.v.i. Brno
 Ing. Josef Vozka – náměstek ÚZEI

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
3. Zhodnocení stanovisek ČAZV k financování a hodnocení výsledků výzkumu.
4. Informace o rezortním výzkumu a soutěžích MZe.
5. Vydavatelská činnost ČAZV na úseku vědeckých časopisů a Terminologického slovníku.
6. Příprava vydání publikace „Osobnosti zemědělské vědy“.
7. Příprava plánu zasedání Předsednictva v I. pololetí 2010.

K bodu 2:

Z úkolů z minulého Předsednictva zbývá zpracovat přehled komisí v jednotlivých odborech, vč. uvedení jména předsedy komise a výboru komise, pokud jsou v odboru zřízeny.

Dále bude dořešena na jednání Kontrolního výboru právní otázka uložení medailí ČAZV v Národním archivu ČR, stejně tak i příprava etického kodexu členů a pracovníků ČAZV.

K bodu 3:

K uvedeným materiálům předaným ČAZV MZe a Radě pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) bylo konstatováno, že zatím nebyly v příslušných vládních orgánech projednány. Z předchozích stanovisek však vyplývá, že je nutné vše projednat přímo osobně, neboť některé informace o zemědělském výzkumu zkreslují skutečnost, např. že bylo podáno „jen“ 300 patentů a z toho „jen“ 111 realizováno. Rovněž je i dostatek článků k publikování v recenzovaných časopisech, stejně tak je z velkého počtu malých projektů obtížné zjistit počet aplikovaných výsledků. Trvalým trendem zůstává orientovat se na projekty s aplikovatelnými výsledky.

K bodu 4:

Předseda ČAZV informoval Předsednictvo o schůzce u náměstka Ing. J. Urbana. Ke schůzce došlo na základě žádosti o přijetí u ministra, ten však z důvodu zaneprázdnění pověřil přijetím náměstka Ing. J. Urbana. Jednání byl přítomen ředitel Odboru vědy a výzkumu MZe Ing. F. Chaloupka. Náměstek podpořil činnost ČAZV, zejména pak na úseku vydavatelské činnosti. Stejně tak podpořil i materiály a stanoviska předaná ČAZV jak MZe, tak i RVVI.

Z dalších aktivit:

- U programu ISPROFIN byl podán návrh na MF s tím, že financování bude zahájeno v roce 2010 ve třech podprogramech se třemi režimy podpory.
- V říjnu proběhl seminář s univerzitou v Atlantě k problematice GMO a obnovitelných zdrojů energie.
- MZe se nepodařilo obsadit funkci vedoucího oddělení výzkumu, zatím bylo posíleno oddělení patentů.

K bodu 5:

Prof. MVDr. Z. Věžník, DrSc. informoval o situaci v dopracování Terminologického slovníku. Uvedl, že proti plánovanému počtu zpracovaných hesel v publikaci chybí v odborech:

OPTT + OVOJP	–	5.982 hesel
OŽV	–	2.400 hesel
OVL	–	2.130 hesel

Celkově bylo doposud zpracováno 37.473 hesel, což je počet celkově velmi nízký, neboť se jedná o hesla ze všech 11 vědních oborů.

Dále informoval ředitel Ing. V. Bašek, CSc. o situaci ve vydávání vědeckých časopisů, zejména s ohledem na jejich financování v příštím roce. Současně byl předložen k projednání materiál s návrhem na zpoplatnění přístupu k článkům ve všech vědeckých časopisech. Jednalo by se dle návrhu o elektronické zpoplatnění přístupu nejspíše prostřednictvím banky (asi KB a.s.).

K bodu 6:

Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo o přípravě publikace „Osobnosti české zemědělské vědy“. Byla připravena rámcová osnova s tím, že na dopracování

osnovy a rešerši zdrojů byl smluvně přijat Ing. S. Mihulka, CSc., zpracovatel publikace k 80. výročí založení ČAZ.

K bodu 7:

Ing. S. Palík, CSc. – ORV navrhuje uspořádání rozšířeného zasedání v červnu 2010 věnovanému problematice GMO. Uvedené zasedání by bylo možno připravit i ve spolupráci s ORL.

Předsednictvo navrhuje odborům, aby rozšířená zasedání byla připravena i za účasti širší veřejnosti v místě konání, zejména pak i za účasti zástupců praxe a místních složek.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 2. 12. 2009 ve VÚRV – VS vinařské Karlštejn

Hosté: Ing. Václav Bašek – ředitel ÚZEI
Ing. Richard Kolek – vedoucí VS vinařské Karlštejn
Ing. Zdeněk Pastorek, CSc. – místopředseda KV ČAZV

Z programu:

3. Informace o programech rezortního výzkumu a soutěžích NAZV MZe.
4. Vydavatelská činnost ČAZV – varianty financování vědeckých časopisů a Terminologického slovníku.
5. Příprava vydání publikace „Osobnosti české zemědělské vědy 1900-2000“ – jmenování garantů za odbory.
7. Různé.

V úvodu jednání podal předseda ČAZV a dále i vedoucí Výzkumné stanice vinařské VÚRV, v.v.i. Karlštejn Ing. Richard Kolek informaci o historii o současné práci výzkumné stanice.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu bylo zjištěno, že odbory zatím nenahlásily jména předsedů jednotlivých komisí v odborech s ev. doplněním jmen členů výboru komise, pokud jsou v odboru zřízeny.

K bodu 3:

Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval Předsednictvo o činnosti RVVI, kdy RVVI projednala vnitřní předpisy pro činnost, tj. návrh statutu, zprávy o činnosti GA ČR a přípravě návrhu statutu TA ČR.

Současně upozornil na výzvu RVVI k podávání návrhů na členství ve vědecké radě GA ČR a výzkumné radě TA ČR. Stejně tak probíhá i hodnocení návrhu na úpravu kritérií hodnocení výsledků výzkumu.

Dále Ing. F. Chaloupka uvedl, že RVVI a MŠMT byla předložena zpráva k ukončeným programům NPV (roky 2004-2008).

Stejně tak informoval o výsledku vyhodnocení soutěže VAK, kde bylo vybráno ministrem k řešení 18 projektů z 220 hodnocených. Stále přetrvává situace přihlašování velmi vysokého počtu „malých“ projektů. Uvedený systém je velmi nákladný jak při zpracování, tak ve fázi vyhodnocení.

Mgr. J. Lipavský, CSc. uvedl, že proběhlo jednání s ministrem zemědělství Ing. J. Šebestou. V průběhu jednání se ministr zajímal o hodnocení výsledků výzkumu a text stanoviska, které k činnosti RVVI zaujala ČAZV. Stejně tak byl ministr požádán, aby bylo zachováno zastoupení rezortu v RVVI při zachování MZe jako přispěvatele.

Program KUS po schválení na MZe byl předán RVVI a po zapracování připomínek bude materiál předán vládě ČR ke schválení a notifikaci.

Na základě podkladů z VVI byla v odboru 18010 MZe zpracována zpráva o řešených výzkumných záměrech zakončených v roce 2008. Uvedená zpráva byla schválena i ve vedení MZe a bude zveřejněna na www.mze.cz.

Předpoklad výdajů na VV v rezortu je stanoven na roky 2010-2012 takto: 2009 – 912 mil. Kč, 2010 – 842 mil. Kč, 2011 – 826 mil. Kč, 2012 – 854 mil. Kč. Zastoupení účelových a institucionálních prostředků je cca 1:1.

V diskuzi byly vzneseny připomínky členů Předsednictva k šíři témat a šíři zadání projektů a kritika zazněla k vysokému zastoupení oponentů z VŠ a univerzit.

K bodu 4:

Ředitel ÚZEI Ing. V. Bašek, CSc. předložil návrh na vícezdrojové financování vydavatelské činnosti ČAZV na úseku vědeckých časopisů.

Nový návrh předpokládá zpoplatnění článků přijatých k lektorování, a to částkou 2000 - 2500 Kč.

K bodu 5:

Práce na publikaci Osobnosti české zemědělské vědy byly zadány.

V různém:

- Předsednictvo rozhodlo, že na příští jednání bude pozván ředitel Ing. A. Nováček, aby informoval o činnosti odboru 18010 MZe v roce 2009 a přípravě na rok 2010. Bude projednána otázka poradenství, vydavatelské činnosti MZe – odborné a osvětové publikace, vzdělávání a další činnost odboru.
- Sekretariát připraví alternativní návrhy na přijetí etického kodexu členů ČAZV.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 12. 1. 2010

Hosté: Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda KV ČAZV
Ing. Václav Bašek – ředitel ÚZEI, Ing. Josef Vozka – náměstek ÚZEI
Ing. Alois Nováček – ředitel odboru 18010 MZe
Ing. Stanislav Mihulka, CSc. – zpracovatel publikace
Mgr. Šárka Steinová – NZM Praha

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
4. Vyhlášení soutěží Ministra zemědělství – cena za nejlepší výsledek výzkumu.
5. Financování vědeckých časopisů – projednání možných variant řešení.
6. Informace o přípravě publikace „Osobnosti české zemědělské vědy 1900-2000“.
7. Informace o činnosti odboru vzdělávání a poradenství MZe.

K bodu 2:

Zatím nebyl zpracován návrh etického kodexu členů ČAZV.

Ing. V. Hrubý, CSc. informoval, že ČAZV zastoupil na zasedání pléna SAPV ředitel VÚMOP, v.v.i. Ing. J. Hladík, Ph.D. Předsedou SAPV byl opět zvolen doc. Ing. Jozef Konôpka, CSc. Sekretariát ČAZV zašle ke zvolení předsedy SAPV blahopřání.

K bodu 4:

Předsednictvu byly předloženy nové statuty vyhlašovaných soutěží ministra zemědělství. Předsednictvo s návrhy statutů souhlasí, ale žádá o úpravu v tom smyslu, že při udělování je třeba uvést celý autorský kolektiv. Cenu však převezme jako dosud hlavní řešitel – vedoucí autorského kolektivu.

K bodu 5:

Předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. uvedl, že byl kontaktován většinou předsedů RR časopisů, kteří vyjádřili nesouhlas s postupem při zpoplatňování příspěvků k publikaci. V této věci bude proto Předsednictvo jednat dále s vedením MZe – náměstkem Ing. J. Urbanem.

Ředitel ÚZEI Ing. V. Bašek, CSc. upozornil na skutečnost, že v rozpočtu ÚZEI pro rok 2010 nejsou prostředky na financování práce předsedů RR.

Předsednictvo požaduje od ÚZEI bližší rozpis částky 8,7 mil. Kč přidělených na vydávání vědeckých časopisů. Náklady v letech 2005 - 2006 byly vykazovány ve výši cca 6 mil. Kč.

K bodu 6:

Předsednictvu byl předložen výchozí materiál pro zpracování publikace „Osobnosti české zemědělské vědy 1900-2000“, který zpracoval Ing. S. Mihulka, CSc. a Mgr. Š. Steinová. Za základ budou vzaty již dříve vydané publikace od Ing. Skaly.

V díle by měly být užity i podklady z ÚZEI a NZM. Předpokládaný rozsah publikace je 500-1000 stran.

K bodu 7:

Ředitel Ing. A. Nováček informoval Předsednictvo o činnosti odboru 18010 MZe, tj. v oblasti osvěty, publikační činnosti, poradenství a dotací programu rozvoje venkova (PRV). Předpoklad čerpání prostředků PRV je po II. výzvě 34 + 42 mil. Kč, prostředky budou čerpány po schválení řídicím výborem.

Novela akreditační směrnice předpokládá vracení se k členění do podoblastí – RV, ŽV, LH ap.

Na úseku transferu výsledků výzkumu a poradenství spolupracuje MZe s ÚZEI. Je připraveno 29 projektů pro učitele středních škol formou akreditovaných kurzů.

Dále probíhá i financování krajských informačních středisek. Zajištěny byly dva semináře v Praze a Křtinách jako nová forma transferu informací.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 2. 2. 2010

Hosté: Ing. J. Urban – náměstek ministra zemědělství
Ing. Václav Bašek – ředitel ÚZEI

Ing. Josef Vozka – náměstek ÚZEI
Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda KV ČAZV

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
3. Informace o činnosti odboru č. 18020 MZe a jednání s RVVI.
4. Financování vědeckých časopisů a činnosti RR.
6. Schválení návrhů odborů na ocenění.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu bylo zjištěno, že přetrvávají tyto úkoly:

- nahlášení komisí odborů a jejich vedení sekretariátu;
- zpracování etického kodexu ČAZV. Ing. V. Hrubý, CSc. požádal členy Předsednictva o ev. zaslání etických kodexů ústavů, jako podklad pro zpracování kodexu ČAZV.

K bodu 3:

Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval Předsednictvo o schvalování programu KUS na RVVI.

Dále uvedl, že probíhá shromažďování návrhů na jmenování členů RVVI. Rezort nebyl přímo k podání návrhu sekretariátem RVVI vyzván. Předsednictvo zaujalo k této otázce po diskuzi toto stanovisko:

1. Předsednictvo ČAZV je přesvědčeno, že rezort MZe by měl být, vzhledem k významnému podílu výzkumu MZe, v RVVI zastoupen.
2. Předsednictvo navrhlo jako zástupce do RVVI předsedu ČAZV Mgr. J. Lipavského, CSc.
3. Předsednictvo požádalo ředitele Ing. F. Chaloupku, aby uvedený návrh Předsednictva ČAZV byl předložen po schválení ministrem na RVVI jako návrh rezortu MZe.

Obě soutěže ministra zemědělství za nejlepší výsledek výzkumu byly vyhlášeny jako každoročně s tím, že vyhodnocení proběhne ve spolupráci s ČAZV v červnu 2010 a k předání ocenění dojde při zahájení výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích. Vyhlášení soutěží bude zveřejněno i na www.cazv.cz.

K bodu 4:

Náměstek Ing. J. Urban informoval Předsednictvo o připravovaných a probíhajících organizačních změnách na MZe, zejména pak na úseku odborů vzdělávání a výzkumu. Oba dva odbory byly sloučeny a počet pracovníků snížen o 10 %. Oddělení výzkumu se bude zabývat zejména koncepčními otázkami, NAZV bude pověřena novými úkoly mimo zajišťování soutěží. Součástí odboru bude i útvar průmyslově právní ochrany. Ředitelem odboru bude jmenován Ing. František Chaloupka.

Ing. J. Urban dále uvedl, že byly zahájeny práce na řešení strategických otázek zemědělství v pracovní skupině pro vedením Ing. J. Šíra. V souvislosti s krácením finančních prostředků pro rezort v rámci úsporných opatření, došlo k omezení některých úkolů. Činnost ÚZEI v roce 2010 je zajištěna zadáním tematických úkolů.

Uvedené tematické úkoly zahrnují i přidělení finančních prostředků na vydávání vědeckých časopisů ČAZV. Ing. J. Urban zdůraznil, že tato vydavatelská činnost je plně MZe podporována a je považována za mimořádně významnou. Zatím však nejsou zajištěny prostředky pro rok 2010 na činnost předsedů redakčních rad časopisů ve výši 700 – 800 tis. Kč. V roce 2009 se podařilo tyto prostředky ještě zajistit z rezerv a úspor, což se nedá v roce 2010 a ani příštích letech předpokládat. Vyzval proto členy Předsednictva, aby hledali cesty, jak tuto činnost financovat z prostředků přidělených výzkumným pracovištím na řešení projektů, neb jinou formou zpoplatnění přístupu k časopisům a ev. zavedení plateb za publikování.

Pokud se týče Zemědělské knihovny ÚZEI, pak je připravován výhled činnosti do roku 2015 se zaměřením na racionalizaci činnosti a hledání úspor.

K bodu 6:

Předsednictvo schválilo na základě návrhů odborů udělení medailí:

Zlatá medaile:	Mgr. Jan Lipavský, CSc.	ORV
	prof. Ing. Václav Jakubec, DrSc.	OŽV
	Ing. Zdeněk Pastorek, CSc., prof.h.c.	OZTEV
	prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.	OEŘSI
	Ing. Zeno Šimůnek, CSc.	OVOJP

Z odborů vodního hospodářství a pedologie:

Stříbrná medaile:	prof. Ing. Ladislav Kolář, DrSc.	OP
-------------------	----------------------------------	----

V různém:

- Ředitel Ing. F. Chaloupka vyzval Předsednictvo, aby se seznámilo s návrhem na jmenování zástupce do vědeckého poradního sboru (SAB), mezinárodního sboru pro „Zemědělství, bezpečnost potravin a změny klimatu“. Do uvedeného poradního sboru (SAB) řešení otázek bude jmenováno z Evropy 8 zástupců. Uvedený sbor bude připravovat mezinárodní vědecké projekty.
- V této souvislosti současně upozornil na možnost využívat národní zdroje pro mezinárodní projekty. Stále trvá možnost čerpání fondů MŠMT tak, jak nabídl Ing. J. Marek, CSc. již na plénu v r. 2009. Nově se vytváří společné mezinárodní programy, které by měly v budoucnu nahradit rámcové programy.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 9. 3. 2010 v ČZU v Praze 6-Suchdole

Hosté: prof. Ing. Jiří Balík, CSc. – rektor ČZU
Ing. Zdeněk Pastorek, CSc. – KV ČAZV

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
4. Příprava rozšířeného zasedání Předsednictva.
5. Různé.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu bylo zjištěno, že mj. trvají úkoly z minulých jednání Předsednictva:

- je třeba nahlásit sekretariátu jména předsedů komisí odborů, pokud jsou tyto v odboru zřízeny;
- zpracování etického kodexu ČAZV s využitím etických kodexů z jiných pracovišť;
- Předsednictvo schválilo na základě souhlasu 68 % členů Rady udělení pěti zlatých a šestnácti stříbrných medailí členům ČAZV:

Další úkoly byly plněny takto:

- Ing. V. Hrubý, CSc. sdělil Předsednictvu, že byl ministrowi předán návrh na jmenování Mgr. J. Lipavského, CSc. do RVVI za rezort MZe ČR.
- Za ČAZV nebyl navržen žádný zástupce do mezinárodního poradního sboru „Zemědělství, bezpečnost potravin a změny klimatu“ (SAB). Důvodem pro nenahlášení návrhů byla skutečnost, že účast na jednání vyvolá vysoké cestovní náklady a současně je malá šance se do tohoto světového sboru prosadit.

K bodu 4:

Tématem rozšířeného zasedání dne 13. 4. 2010 v Kostelci nad Černými lesy bude informace o připravovaném zřízení Lesního parku Křivoklátsko a dále o situaci a stavu porostů v NP Šumava.

V různém:

Na základě zápisu z jednání Vydavatelské rady schválilo Předsednictvo doplnění VR o prof. F. Jílka, DrSc. s tím, že na minulém jednání převzal funkci předsedy VR prof. M. Toman, CSc.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 13. 4. 2010 v Kostelci nad Černými lesy

Hosté: doc. Ing. Václav Malík, Ph.D. – Školní lesní podnik ČZU
Ing. Zdeněk Pastorek, CSc. – KV ČAZV

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
3. Hodnocení průběhu zasedání pléna ČAZV.
4. Informace o vyhlášených soutěžích ministra zemědělství a o závěrech z jednání RVVI.
5. Příprava prohlášení ČAZV k návrhu rozpočtu zemědělského aplikovaného výzkumu pro roky 2011 – 2012.
6. Organizační zabezpečení zasedání Rady ČAZV a schválení okruhu zvaných hostů.
7. Schválení pořadu jednání, udělení medailí a schválení zprávy Předsednictva o činnosti ČAZV.
10. Schválení zprávy o hospodaření ČAZV v roce 2009 a návrhu rozpočtu 2010.

Za Školní lesní podnik uvítal členy Předsednictva doc. V. Malík, Ph.D. a dále informoval o činnosti podniku, rozsahu úprav areálu zámku a pozval všechny přítomné na prohlídku zámku v odpoledních hodinách.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu bylo zjištěno, že je třeba:

- Nahlásit sekretariátu jména předsedů komisí v jednotlivých odborech.

- Trvá úkol zpracovat etický kodex ČAZV s tím, že budou využity i dostupné materiály z jiných ústavů.

K bodu 3:

Předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. konstatoval, že průběh jednání pléna ČAZV byl hodnocen jak členy, tak i představiteli a zástupci rezortů dobře.

K bodu 4:

Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval Předsednictvo o vyhlášených soutěžích ministra zemědělství, které bude vyhodnocovat Předsednictvo ČAZV. Členové Předsednictva tvoří hodnotící komisi, tajemníkem komise je Ing. J. Budský.

Po částečné úpravě bude vyhlášena NAZV veřejná soutěž VAK.

V zájmu vyřešení rozdílných názorů mezi MZe a RVVI jmenoval náměstek Ing. J. Urban nový pracovní tým pro přípravu podkladů pro RVVI.

Prof. J. Hron, DrSc. informoval o činnosti RVVI, přestože již měla být jmenována nová RVVI ve vazbě na volby. Prof. J. Hron, DrSc. uvedl, že projekt KUS byl většinou hlasů odmítnut.

Stanovisko RVVI zpracoval Ing. Janeček s kritikou – opakují se cíle řešených problémů, nejsou uvedeny ekonomické přínosy, program nereaguje na probíhající změny v zemědělském výzkumu ap. Značné napětí panuje ve finanční oblasti – stav státního rozpočtu, způsob rozdělování prostředků, přehodnocování metodik pro jejich rozdělování ap.

Mgr. J. Lipavský, CSc. doplnil, že metodiky hodnocení mají 138 stran připomínek, přičemž základní výzkum by měl obdržet 85 % prostředků a aplikovaný výzkum 15 %.

Ing. S. Palík, CSc. upozornil na nutnost vnášet do projektů nové myšlenky a z toho důvodu je třeba celý pracovní tým pro přípravu a dopracování KUS zcela obměnit.

Ing. Chaloupka vyzval v této souvislosti všechny členy Předsednictva, aby do 14 dnů specifikovali nové trendy v zemědělské praxi i výzkumu. Stejně tak je třeba vypracovat směry excelentního výzkumu.

Předsednictvo pověřilo Předsedu a místopředsedu k jednání s vedením MZe ČR, zástupci RVVI a ev. i dalších profesích organizací – AK ČR, PK ČR, ASZ ČR, AVO ap.

K bodu 5:

Předsednictvo po projednání a diskuzi k této problematice podpořilo jednomyslně „Prohlášení“ k zachování podpory na aplikovaný výzkum v rámci rezortu zemědělství z veřejných zdrojů ze dne 31. 3. 2010 zpracované ředitelem prof. F. Kocourkem, CSc.

K prohlášení se připojilo Předsednictvo samostatným dopisem, který bude předán RVVI, MZe ČR, AK ČR, PK ČR, a dalším zájmovým organizacím rezortu spolu s „Prohlášením“.

K bodu 6 – 7:

Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo, že organizačně je jednání Rady zajištěno po dohodě s ÚZEI.

Předsednictvo schválilo po připomínkách návrh pozvánky a pořad jednání Rady ČAZV.

Předsednictvo navrhlo úpravu zprávy o činnosti.

Dále Předsednictvo navrhlo zobecnit v OJŘ složení VR a odsouhlasilo změny.

Předsednictvo schválilo udělení bronzových medailí, čestných členství a čestných uznání. Z OVH a OP obdrželi

bronzové medaile :	prof. Ing. Vojtěch BROŽA, DrSc.	OVH
	Ing. Ivan BŘENDA, CSc.	OVH
	prof. Ing. Jan ŠÁLEK, CSc.	OVH
čestné členství:	Ing. Václav KOŠACKÝ	OVH
	Ing. Václav VUČKA, CSc.	OVH
čestné uznání:	RNDr. Luděk ŠEFRNA, CSc.	OP
	doc. Ing. Jiří FILIP, CSc.	OVH
	Ing. Kamil KAULICH	OVH
	doc. Ing. Václav KUKLÍK, CSc.	OVH
	prof. Ing. Tomáš KVÍTEK, CSc.	OVH
	Ing. Josef PRUDKÝ	OVH
	prof. Ing. František TOMAN, CSc.	OVH

K bodu 10:

Předsednictvo bylo seznámeno se zprávou o hospodaření ČAZV v roce 2009 a s návrhem rozpočtu na rok 2010. Ke zprávě nebyly vneseny žádné připomínky.

V různém:

Předsednictvo navrhlo na základě pozvání čínské Akademie zemědělských věd cestu do ČLR. Účast je však vázána na finanční podporu z MZe. V této věci bude nutno jednat s náměstkem Ing. J. Urbanem.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 4. 5. 2010 v ÚZEI Praha

Hosté: Ing. Jiří Urban – náměstek ministra zemědělství
Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda KV ČAZV
Ing. Jan Budský – odbor 18020 MZe

Z programu:

3. Příprava zasedání Rady ČAZV.
4. Projednání stanoviska členů Předsednictva ČAZV k závěrům rozšířeného zasedání Předsednictva 13.4.2010.
5. Vyhlášení rezortních soutěží v oblasti vědy a výzkumu a činnost RVVI.
6. Jednání Předsednictva jako hodnotící komise k vyhodnocení soutěží ministra zemědělství za mimořádné výsledky ve výzkumu a vývoji v rezortu MZe.
7. Různé.

V úvodu vystoupil host jednání náměstek ministra zemědělství Ing. J. Urban.

Mimořádný bod jednání:

Náměstek Ing. J. Urban informoval Předsednictvo, že program KUS byl RVVI vrácen MZe k přepracování s tím, že by měl být přepracován rezortem do konce června 2010. Charakter připomínek RVVI ke stávajícímu materiálu však vyžaduje dle názoru MZe výměnu celého autorského týmu.

Dále požádal, aby při výběru osob byla využita co nejširší základna, měly by být osloveny všechny ústavy a vědecká pracoviště.

Vzhledem k organizačním změnám v rámci ÚZEI – knihovny, požádal náměstek Urban Předsednictvo o vypracování Koncepce vydávání vědeckých časopisů ČAZV.

K bodu 3:

Program jednání Rady byl Předsednictvem schválen a stejně tak nebyly vzneseny připomínky k předloženým zprávám.

Z pozvaných hostů na jednání Rady se omluvili ministr zemědělství Ing. J. Šebesta a náměstek Ing. J. Urban, ředitel odboru MŽP Ing. P. Birklen, prezident AK Ing. J. Veleba a prezident PK Ing. M. Toman, CSc.

K bodu 4:

Předsednictvo ČAZV podporuje prohlášení OLH k problematice NP Šumava a Lesního parku Křivoklátsko s tím, že v obou případech podporuje a klade důraz na komplexní odborné posouzení celé problematiky s omezením nahodilých politických vlivů. Odborná stanoviska by měla reflektovat skutečný stav vývoje v daných územích ve vztahu k životnímu prostředí jako celku.

K bodu 5:

Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval stručně o vyhlášených a k vyhlášení připravovaných soutěžích. Výrazně se zvýšil počet přihlášených do soutěží o ceny ministra zemědělství za vynikající výsledky výzkumu realizované v praxi. Přihlášený mohly být poprvé i výsledky z výzkumných záměrů.

K bodu 6:

Na jednání se dostavil Ing. J. Budský, tajemník hodnotící komise MZe pro obě soutěže o ceny ministra zemědělství.

Hodnotící komisí obou soutěží tvoří Předsednictvo ČAZV.

V různém:

- Předsednictvo bere na vědomí rozhodnutí vedení MZe, že nebude podpořena cesta zástupce ČAZV pro jednání Unie evropských zemědělských akademií v Oděse.
- Předsednictvo požádá vedení MZe o příspěvek na účast na konferenci GLAST v ČLR. Předsednictvo schválilo, že jednání by se měl v případě podpory MZe účastnit RNDr. J. Nedělník, Ph.D.

Náměty na zemědělský výzkum v kontextu ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje

(příspěvek zástupce MŽP na zasedání Rady dne 4. 5. 2010)

1. Zemědělství a klimatické změny

Klimatické změny se v našem regionu budou projevovat zejména změnou distribuce srážek, zvýšeným rizikem sucha a zvýšenou hrozbou půdní eroze, ale také možným prodloužením vegetační doby. Výzkum by se měl (s vazbou na zahraniční výzkum) zaměřit na adaptační a zmírňující opatření jako jsou:

- hodnocení efektu posilování ekologické stability krajiny na zemědělskou produkci, např. vliv zastoupení ekostabilizačních prvků a s tím spojené retence vody v krajině na citlivost kultur k extrémům počasí a zároveň omezení transportu živin
- účinnější a zároveň šetrnější využívání půdy
- hospodaření s vodou
- hospodaření, jež přispívá k zadržení uhlíku v půdě (bezorebný systém, ekologické zemědělství, aplikace organických hnojiv)
- hledání souladu zájmů zemědělství a udržování ekologických funkcí krajiny
- rozšíření spektra pěstovaných plodin o plodiny odolné vůči náhlým klimatickým a půdním změnám

2. Biodiverzita

V této oblasti je obzvláště významná mezinárodní spolupráce. Rámcovým podkladem pro směřování výzkumu v dané oblasti je Úmluva o biologické rozmanitosti. Jedním z cílů je ochrana a udržitelné využívání biologické rozmanitosti – tzn. včetně biodiverzity v zemědělské půdě. Biodiverzita může být funkční i pro zemědělství a tedy může být pro zemědělce výhodná – v této oblasti jaksí ztrácíme za zahraničím ve výzkumu takzvané funkční agrobiodiverzity nebo třeba biodiverzity v ochraně rostlin.

Jedním z témat může být vytvoření specifických vhodných indikátorů ke sledování biodiverzity v oblastech zemědělského hospodaření. Již existuje např. významný indikátor mapující početnost druhů ptáků vázaných na zemědělskou krajinu, podobné indikátory mohou být vytvořeny např. pro hodnocení kvality půdy.

Biologická diverzita půdy jako indikátor kvality půdy

- metody bioindikace kvality půdy a chemického znečištění půdy a sedimentů
- vliv způsobu hospodaření na edafon a biologickou aktivitu půd
- návrh vhodných opatření k posílení biodiverzity a biologické aktivity zemědělských půd

Dalšími „žhavými“ tématy jsou potenciální rizika využívání GMO pro biodiverzitu.

3. Ekosystémové služby

Poměrně nový přístup k hodnocení dopadů lidské činnosti, který umožňuje také posouzení z hlediska ekonomického

- určení indikátorů pro hodnocení vlivu různých systémů zemědělského hospodaření na životní prostředí
- analýzy vývoje regionů a trendů ve využívání krajiny a vzniku potenciálních rizik
- vyhodnocení environmentálních rizik vázaných na produkci jednotlivých produktů
- jaké služby mohou poskytovat ekosystémy zemědělci a jak jsou výhodné (útočiště pro opylovače nebo predátory škůdců, zadržování vody v krajině, protierozní funkce)

4. Ekologické zemědělství

- výzkum a podpora biotechnologií v ochraně rostlin, tedy nižší zátěž prostředí a tedy splnění požadavku společnosti na kvalitu a bezpečnost produktů
- jaké může mít benefity pro životní prostředí v podmínkách ČR
- jaký je potenciál EZ jakožto systému hospodaření šetrného k půdě
- jaký má EZ potenciál z hlediska biodiverzity - v přírodě ale i genetická rozmanitost pěstovaných plodin a chovaných druhů zvířat

5. Novou výzvou pro zemědělství jsou **zemědělské plodiny určené pro energetické využití**. Sektor životního prostředí intenzivně finančně podporuje využívání biomasy. Ta ale začíná být v některých regionech nedostatečná a je nutno hledat další alternativní cesty jejího získávání a využití. Příkladem mohou být studie týkající se:

- plodin vhodných pro energetické účely (do hodnocení je však nutné zahrnovat dopady možné na krajinu, půdu, biodiverzitu)
- vlivu nárůstu produkce na životní prostředí – skupina plodin s pravděpodobně velmi rozdílným rozptylem dopadu na životní prostředí i zemědělský sektor – např. produkce silážní kukuřice až po rychle rostoucí dřeviny
- potenciálu obohatit osevní postupy a vést ke zvýšení kvality hospodaření na půdě
- možnosti efektivního využití produkce ze zvyšujícího se podílu TTP na zemědělské půdě
- specifikace vhodných půdních a stanovištních podmínek pro biomasu produkovanou formou plantáží dřevin.

6. Systém sledování a evidence rizikových prvků a látek v zemědělské a potravinářské výrobě

- inventarizace a přehled národních a evropských předpisů
- zdroje rizikových prvků a látek, jejich pohyb v prostředí, hodnocení zdravotních rizik
- postupy k zajištění geografické vysledovatelnosti (geotraceability) původu potravin
- integrace programů a projektů pro zabezpečení potravinové bezpečnosti
- legislativní a metodická opatření (např. management na zemědělských pozemcích se zvýšenými obsahy RP a RL v půdách).

Předběžný kalendář odborných akcí na rok 2010

Květen 24-26, 2010 Rome, Italy	4th Global Workshop on Digital Soil Mapping http://2010.digitalsoilmapping.org/
Červen 20-23, 2010 Boston, USA	Urban Environmental Pollution - Overcoming Obstacles to Sustainability and Quality of Life http://www.uep2010.com/
Červenec 5-8, 2010 Plitvice Lakes, Croatia	XI Congress of the Croatian Society of Soil Science http://www.tloznanstvo.hr/
Srpen 1-6, 2010 Brisbane, Australia	19th World Congress of Soil Science http://www.ccm.com.au/soil/
Září 29-1.10, 2010	2. konferencia Slovenskej a Českej pedologickej spoločnosti Na tému: „Nové trendy v diagnostike, klasifikácii a mapovaní pôd“ 29. 9. - 1. 10. 2010 Kongresové centrum na Radnici, hotel Kras – ROŽŇAVA www.pedologia.sk
Září 13-15, 2010 Ghent, Belgium	GeoENV 2010 - 8th International Conference on Geostatistics for Environmental Applications http://www.geoenv.ugent.be/
Září 22-24, 2010 Salzburg, Austria	ConSoil 2010 - 11th International Conference on Management of Soil, Groundwater and Sediment http://www.consoil.olanis.de/

Pedologické aktuality

V prosinci 2009 proběhlo na FAPPZ ČZU v Praze profesorské řízení doc. Ing. Jozefa Kobzy, CSc. a v dubnu 2010 mu prezident ČR Václav Klaus předal dekret profesora pedologie.

V dubnu 2010 obhájila v oboru Environmentální geografie na PrF OU v Ostravě titul Ph.D. Mgr. Karolína Dytrtová na téma „The Development of Eco-stabilizing Elements in the Rural Landscape under the Conditions of Organic Agriculture“. Školitelem byl prof. Dr. Ing. Bořivoj Šarapatka, CSc.

Dne 10. 5. 2010 obhájila na Prešovské univerzitě svoji habilitační práci Ing. Erika Gömöryová, CSc., odborná asistentka na lesnické fakultě TU ve Zvolenu. Téma její habilitační práce je „Variabilita půdních vlastností na úrovni krajiny, lesného porastu a stromu“.

V červnu 2010 obhájila na LDF MU v Brně svoji doktorskou disertaci na téma „Variabilita dekompozičních procesů v závislosti na stanovištních podmínkách a antropických vlivech v lužním lese“ Ing. Helena Lorencová. Školitelem byl prof. Ing. Emil Klimo, DrSc.

Všem výše jmenovaným jménem ČPS gratulujeme.

Dne 2. 6. 2010 oslavilo své padesátileté jubileum významné pracoviště oboru půdoznalství a to Výzkumný ústav půdoznalství a ochrany půdy v Bratislavě.

Stěžejní příspěvky přednesli tři emeritní ředitelé prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc., RNDr. Michal Džatko, CSc., prof. Ing. Bohdan Juráni, CSc. a současný ředitel prof. RNDr. Pavol Bielek, DrSc.

Česká pedologická společnost pracovníkům VÚPOP v Bratislavě k významnému výročí gratuluje a přeje do dalších let mnoho úspěchů a zdarů.

Konference Pedometrics 2011 v České republice

Katedra pedologie a ochrany půd ČZU v Praze ve spolupráci s Komisí pedometrie při Mezinárodní unii věd o půdě a ve spolupráci s Českou pedologickou společností pořádá 30.8.-3.9.2011 v zámeckém hotelu Třešť na Českomoravské vrchovině mezinárodní konferenci Pedometrics 2011. Konference Pedometrics se koná každé dva roky, naposledy to bylo v loňském roce v Pekingu a představuje vždy nejnovější poznatky v oblasti zpracování pedologických dat moderními výpočetními metodami pokročilé statistiky, prostorové statistiky apod. I příští konference bude klást hlavní důraz na představení pokroku ve vývoji a zavádění nových metod ve zpracování a hodnocení půdních údajů, aby se tak obsahově odlišila od více prakticky a aplikačně zaměřeného workshopu o digitálním mapování půd. Mezi tématy konference budou: vzorkování půd pro průzkum a monitoring, geostatistické metody v pedologii, fuzzy metody, Bayesiánská statistika v pedologii, zpracování signálu dálkového průzkumu Země pro pedologické účely, modelování půdy a krajiny, 3D modelování, analýza nejistot, šíření chyb, hodnocení nepřesností, ale také vazby s jinými pedologickými obory. Součástí programu bude i exkurze do okolí s odborným i kulturně poznávacím programem.

Věřím, že se na této konferenci představí výrazně i česká pedologie. Více informací bude na internetové stránce konference: <http://www.pedometrics.org/2011/>.

Luboš Borůvka

Informační listy č. 33

připravila redakční rada ve složení:
prof. Ing. Alois Prax, CSc. (předseda),
Ing. Karel B. Březina, Ing. Mojmír Soukup, CSc.,
doc. Ing. Eduard Pokorný, Ph.D., Ing. Jiří Váša, DrSc.

Vychází pro vnitřní potřebu
Odboru vodního hospodářství a Odboru pedologie ČAZV,
Českého výboru mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění
a České pedologické společnosti.

Počet výtisků 120, vychází také na www stránkách pedologické společnosti.

Uzávěrka listů 31. 5. 2010

Adresa redakce VÚMOP, v.v.i., Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav

Svět běží jako pomínutý / krátké má minuty

Ivan Fontana

Lid si nenechá vzít to, co mu náleží od Boha.

Indiánské znamení, cédečko vypálené na znamení míru.

Nedochvilnost je neřestí hodin.

Póza je maskou povrchních lidí.

Každé ranní probuzení nabízí změnu charakteru. Záleží jen na nás zdali ji přijmeme.

Květiny, které přeletěly oceán, dejte do voliéry. Zaspívají nám.

Z knih si bereme špatný příklad, když je píšeme.

Vítězný oblouk, stojí na válečném pokřiku bojovníků.

Ještě dnes se zlatá horečka projeví v paranoidním záchvatu bankovního úředníka či krizi na Wall Street.

Někomu se zdálo, že Wall Street je ze zlatých cihel, ale to byl jen sen bankovních lupičů.

Věže jsou sochy žiraf.

Knihovna je stánek kultury, který přerostl věže kostela.

Sny se rozplývají nad ránem, ideály v noci a realita ve dne.

Knihovny mají část živou, v níž se písmenka míhají před očima a mrtvou, s hedvábnými kapitálky, koženými hřbety a zlatou obrízkou.

Všichni jsme z jednoho těsta – teprve pak přišli plastici.

Filosofie bezdomovce: okno do světa, žádná správcová a naprosté pohrdání peněžním ústavem.

Závod s časem prohráváme, ale proč si nevsadit poslední minci na sebe?

Starý sluha je stínem svého pána. Zná velmi dobře jeho způsoby a nebýt si vědom svého postavení mohl by pána klidně zastupovat.

Pararula: nejstarší berní rula v Čechách.

Mořský koník patří do stáje Ferrari, aspoň ve Středozeří.

Rychlovlaky: osobní vlaky pro v.i.p.

Knížní trh je zaplaven brakem. Nedopusťme, aby se knihovny staly černou skládkou!

Kariérní řád je jako hotel, v němž žijeme v sedmém nebi. Naději na to stát se ředitelem mají jen starší liftboyové.

Děšť je drink horkého léta.

Jablka pocházejí z ráje. To se o hruškách říci nedá. Zátíší s hruškami nese tajné stopy hříchu.

Barometr: Sen barokní Čechie.

Většina egyptských hrobek zeje prázdnotou. Faraóni jsou na cestách i s četným doprovodem.

Elektronický průmysl se vejde do žárovky.

Progresivní lidé jdou s dobou, ostatní klopýtají s režimem.